

CUPRINS

TITLUL I. ASPECTE INTRODUCATIVE PRIVIND DREPTUL FAMILIEI	5
Capitolul I. Noțiuni generale privind familia	5
<i>Secțiunea I. Familia din perspectivă sociologică</i>	5
§ 1. Considerații generale	5
§ 2. Definiția sociologică a familiei	6
§ 3. Tipuri de familii în sociologie	7
§ 4. Funcțiile familiei în sociologie	10
4.1. Funcția economică	10
4.2. Funcția de socializare	11
4.3. Funcția de solidaritate	11
4.4. Funcția sexuală și reproductivă	11
<i>Secțiunea II. Familia din perspectivă juridică</i>	11
§ 1. Considerații generale privind familia romană	11
§ 2. Definiția juridică a familiei	13
§ 3. Funcțiile familiei din punct de vedere al dreptului	15
3.1. Funcția de perpetuare a speciei umane	15
3.2. Funcția economică	15
3.3. Funcția educativă	16
§ 4. Relațiile de familie	17
Capitolul II. Dreptul familiei – ramură a dreptului privat	18
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind dreptul familiei</i>	18
§ 1. Apariția și evoluția dreptului familiei	18
§ 2. Definiția dreptului familiei	19
§ 3. Autonomia dreptului familiei	20
3.1. Obiectul de reglementare a dreptului familiei	21
3.2. Metoda de reglementare a dreptului familiei	22
3.3. Principiile generale ale dreptului familiei	23
3.4. Calitatea subiectelor dreptului familiei	28
3.5. Caracterul normelor dreptului familiei	28
3.6. Specificul sancțiunilor în dreptul familiei	28
<i>Secțiunea II. Izvoarele dreptului familiei</i>	29
§ 1. Noțiunea și clasificarea izvoarelor dreptului familiei	29
§ 2. Izvoarele internaționale ale dreptului familiei	29
§ 3. Izvoarele interne ale dreptului familiei	30
<i>Secțiunea III. Corelația dreptului familiei cu alte ramuri de drept</i>	32
§ 1. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul constituțional	32
§ 2. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul administrativ	33
§ 3. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul civil	33

§ 4. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul procesual civil	33
§ 5. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul penal.....	34
§ 6. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul procesual penal	34
§ 7. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul muncii și securității sociale.....	34
§ 8. Corelația dintre dreptul familiei și dreptul internațional privat.....	34
TITLUL II. CĂSĂTORIA	35
Capitolul I. Noțiuni generale privind căsătoria și uniunile consensuale	35
<i>Secțiunea I. Noțiunea, natura și caracterele juridice ale căsătoriei .....</i>	<i>35</i>
§ 1. Noțiunea de căsătorie	35
§ 2. Caracterele juridice ale căsătoriei.....	38
§ 3. Natura juridică a căsătoriei.....	41
3.1. Asemănările între contract și actul juridic al căsătoriei	42
3.2. Deosebiriile dintre contract și actul juridic al căsătoriei.....	42
<i>Secțiunea II. Concubinajul. Parteneriatele înregistrate .....</i>	<i>44</i>
§ 1. Noțiunea și condițiile concubinajului	44
§ 2. Parteneriatele înregistrate	45
§ 3. Situația juridică a concubinilor în Republica Moldova	45
Capitolul II. Încheierea căsătoriei	47
<i>Secțiunea I. Condițiile de fond la încheierea căsătoriei .....</i>	<i>47</i>
§ 1. Noțiunea și clasificarea condițiilor de fond la încheierea căsătoriei	47
§ 2. Condiții de fond pozitive la căsătorie.....	48
2.1. Diferența de sex	48
2.2. Vârsta matrimonială.....	54
2.3. Comunicarea stării sănătății.....	58
2.4. Consimțământul la căsătorie.....	62
§ 3. Impedimentele la căsătorie	67
3.1. Bigamia sau, existența unei căsătorii nedeșfăcute a unuia dintre viitorii soți.....	68
3.2. Rudenia firească.....	69
3.3. Rudenia din adopție	73
3.4. Lipsa capacității de exercițiu	76
3.5. Curatela.....	77
3.6. Condamnarea la privațiune de libertate a persoanelor ce doresc să se căsătorească	78
3.7. Interzicerea căsătoriei persoanelor de același sex.....	79
<i>Secțiunea II. Condițiile de formă ale căsătoriei .....</i>	<i>80</i>
§ 1. Formalitățile prelabile încheierii căsătoriei	80
§ 2. Formalități concomitente încheierii căsătoriei. Procedura de încheiere a căsătoriei	83
2.1. Termenul în care se încheie căsătoria	83
2.2. Solemnitatea căsătoriei	84
2.3. Locul încheierii căsătoriei.....	84
2.4. Momentul încheierii căsătoriei	86
2.5. Dovada căsătoriei.....	89

Capitolul III. Efectele căsătoriei	91
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind efectele căsătoriei</i>	91
<i>Secțiunea II. Efectele căsătoriei cu privire la relațiile personale dintre soți</i>	92
§ 1. Numele soților	93
§ 2. Locuința soților.....	94
§ 3. Obligația de sprijin moral.....	96
§ 4. Obligația de fidelitate conjugală.....	97
§ 5. Cetățenia soților.....	99
§ 6. Aspecte ce vizează independența reciprocă a soților.....	99
<i>Secțiunea III. Efectele căsătoriei cu privire la capacitatea de exercițiu a soțului minor</i>	100
<i>Secțiunea IV. Efectele căsătoriei cu privire la relațiile patrimoniale dintre soți.</i>	
<i>Regimul legal al bunurilor soților</i>	104
§ 1. Generalități privind relațiile patrimoniale dintre soți	104
§ 2. Noțiunea și clasificarea regimurilor matrimoniale	105
2.1. Noțiunea de regim matrimonial	105
2.2. Clasificarea regimurilor matrimoniale.....	106
§ 3. Regimul legal al bunurilor soților.....	108
3.1. Categoriile de bunuri ale soților	111
3.1.1. Bunurile comune ale soților	111
3.1.2. Bunurile proprii ale fiecăruia din soți	114
3.2. Drepturile soților asupra bunurilor lor.....	117
3.2.1. Drepturile soților asupra bunurilor comune	117
3.2.2. Drepturile soților asupra bunurilor proprii	121
§ 4. Datoriile (obligațiile) soților.....	122
4.1. Datoriile (obligațiile) comune ale soților.....	122
4.2. Datoriile (obligațiile) personale ale soților	123
§ 5. Încetarea comunității matrimoniale a soților în timpul căsătoriei	124
5.1. Împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei la cererea soților.....	124
5.2. Împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei la cererea creditorilor soților.....	125
<i>Secțiunea V. Regimul contractual al bunurilor soților</i>	127
§ 1. Noțiunea, natura și caracterele juridice ale contractului matrimonial	127
1.1. Noțiunea și natura juridică a contractului matrimonial.....	127
1.2. Caracterele juridice ale contractului matrimonial.....	132
§ 2. Încheierea contractului matrimonial.....	137
2.1. Condițiile de fond ale contractului matrimonial	138
2.1.1. Capacitatea părților contractului matrimonial.....	138
2.1.2. Consimțământul părților contractului matrimonial.....	139
2.1.3. Obiectul contractului matrimonial	139
2.1.4. Cauza contractului matrimonial	141
2.2. Condițiile de formă ale contractului matrimonial.....	141
2.3. Data încheierii contractului matrimonial	142
§ 3. Modificarea sau rezilierea contractului matrimonial.....	145
3.1. Modificarea contractului matrimonial	146
3.2. Rezilierea contractului matrimonial.....	147
§ 4. Desființarea contractului matrimonial.....	149
4.1. Generalități privind nulitatea contractului matrimonial.....	149

4.2. Nulitatea absolută a contractului matrimonial	150
4.3. Nulitatea relativă a contractului matrimonial	152
4.4. Efectele nulității contractului matrimonial	153
§ 5. Caducitatea contractului matrimonial.....	154
§ 6. Încetarea contractului matrimonial.....	155
§ 7. Opozabilitatea contractului matrimonial	158
§ 8. Efectele contractului matrimonial	161
TITLUL III. ÎNCETAREA RAPORTURILOR DE CĂSĂTORIE	164
Capitolul I. Ineficiența actului căsătoriei	164
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind nulitatea actului juridic al căsătoriei .....</i>	<i>164</i>
§ 1. Generalități privind nulitatea actului juridic civil.....	164
§ 2. Noțiunea de nulitate a actului juridic al căsătoriei	167
§ 3. Clasificarea nulității căsătoriei	168
<i>Secțiunea II. Cazuri de nulitate a căsătoriei.....</i>	<i>170</i>
§ 1. Cazurile de nulitate absolută a căsătoriei	170
1.1. Lipsa psihică a consimțământului la căsătorie.....	171
1.2. Căsătoria încheiată între persoanele de același sex sau în cazul lipsei diferențierii sexuale	172
1.3. Încheierea căsătoriei de către o persoană care nu a împlinit vârsta matrimonială.....	173
1.4. Încheierea căsătoriei de către o persoană care este deja căsătorită.....	175
1.5. Încheierea căsătoriei între persoane care sunt rude în grad prohibit de lege	178
1.6. Încheierea căsătoriei între persoanele care sunt rude din adopție.....	178
1.7. Căsătoria încheiată între curator și minorul aflată sub curatela acestuia, în perioada curatelei.....	180
1.8. Căsătoria încheiată între persoanele condamnate la privațiune de libertate în perioada când ambele își ispășesc pedeapsa	180
1.9. Căsătoria fictivă	181
1.10. Căsătoria încheiată cu nerespectarea condițiilor de formă privitoare la solemnitatea și publicitatea actului dat.....	182
1.11. Căsătoria oficiată de către o persoană care nu are calitatea de delegat de stare civilă	183
§ 2. Regimul juridic al nulității absolute a căsătoriei	184
2.1. Titularul acțiunii în nulitate absolută a căsătoriei	185
2.2. Imprescriptibilitatea acțiunii în nulitate absolută a căsătoriei.....	186
2.3. Posibilitatea acoperirii nulității absolute a căsătoriei.....	186
§ 3. Cazuri de nulitate relativă a căsătoriei.....	187
3.1. Lipsa încuviințării căsătoriei minorului de către ocrotitorul legal.....	187
3.2. Vicierea consimțământului unuia dintre viitorii soți	188
3.2.1. Eroarea – viciu de consimțământ la căsătorie	188
3.2.2. Dolul – viciu de consimțământ la căsătorie	188
3.2.3. Violența – viciu de consimțământ la căsătorie.....	189
§ 4. Regimul juridic al nulității relative a căsătoriei.....	189
4.1. Titularul acțiunii în nulitate relativă a căsătoriei	189
4.2. Prescriptibilitatea acțiunii în anulare a căsătoriei	190
4.3. Posibilitatea acoperirii nulității relative a căsătoriei.....	192

§ 5. Efectele acoperirii nulității căsătoriei asupra actelor de stare civilă.....	192
§ 6. Cazuri de inexistență sau nulitate a actului juridic al căsătoriei?	193
<i>Secțiunea III. Aspecte de drept procesual privind declarării nulității căsătoriei</i>	196
<i>Secțiunea IV. Efectele declarării nulității căsătoriei</i>	198
§ 1. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la relațiile dintre persoanele care au fost căsătorite	199
1.1. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la relațiile nepatrimoniale dintre persoanele care au fost căsătorite	199
1.2. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la relațiile patrimoniale dintre persoanele care au fost căsătorite	200
1.2.1. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la regimul matrimonial.....	200
1.2.2. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la obligația legală de întreținere	201
1.2.3. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la dreptul de moștenire.....	202
§ 2. Efectele declarării nulității căsătoriei cu privire la relațiile dintre părinți și copiii rezultați din căsătoria desființată.....	206
§ 3. Căsătoria putativă	207
3.1. Noțiunea și condițiile căsătoriei putative.....	207
3.2. Efectele căsătoriei putative	208
3.2.1. Efectele căsătoriei putative cu privire la relațiile dintre persoanele care au fost căsătorite.....	209
3.2.1.1. Efectele căsătoriei putative cu privire la relațiile nepatrimoniale dintre persoanele care au fost căsătorite	209
3.2.1.2. Efectele căsătoriei putative cu privire la relațiile patrimoniale dintre persoanele care au fost căsătorite	210
3.2.2. Efectele căsătoriei putative cu privire la relațiile dintre părinți și copiii rezultați din aceasta.....	211
Capitolul II. Încetarea căsătoriei	212
<i>Secțiunea I. Delimitări terminologice</i>	212
§ 1. Generalități	212
§ 2. Interferențe și delimitări între modurile de încetare a relațiilor de căsătorie.....	213
2.1. Încetarea și desfacerea căsătoriei: asemănări și deosebiri	213
2.2. Desfacerea și desființarea căsătoriei: asemănări și deosebiri.....	214
§ 3. Desfacerea căsătoriei și separația de fapt sau separația de corp.....	215
3.1. Desfacerea căsătoriei și separația de fapt.....	215
3.2. Desfacerea căsătoriei și separația de corp.....	216
<i>Secțiunea II. Cazuri de încetare a căsătoriei</i>	216
§ 1. Încetarea căsătoriei prin moartea unuia dintre soți.....	217
§ 2. Încetarea căsătoriei prin declararea judecătorească a decesului unuia dintre soți.....	218
<i>Secțiunea III. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor în cazul încetării căsătoriei</i>	223
§ 1. Instituirea contractuală – mit sau realitate în legislația Republicii Moldova?.....	223
§ 2. Privarea de dreptul la succesiunea legală a soțului supraviețuitor în cazul întreruperii în fapt a relațiilor de căsătorie	229

Capitolul III. Desfacerea căsătoriei	234
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind divorțul</i>	234
§ 1. Noțiunea de desfacere a căsătoriei	234
§ 2. Concepții juridice privind divorțul	236
§ 3. Generalități privind modalitățile de desfacere a căsătoriei	237
<i>Secțiunea II. Desfacerea căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți</i>	239
§ 1. Generalități privind desfacerea căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți	239
§ 2. Condițiile desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți	240
§ 3. Procedura desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți	242
§ 4. Înregistrarea desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți	243
§ 5. Data desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea ambilor soți	243
<i>Secțiunea III. Desfacerea căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți</i>	244
§ 1. Generalități privind desfacerea căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți	244
§ 2. Condițiile desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți	244
§ 3. Procedura desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți	246
§ 4. Înregistrarea desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți	247
§ 5. Data desfacerii căsătoriei pe cale administrativă la cererea unuia dintre soți	248
<i>Secțiunea IV. Desfacerea căsătoriei pe cale judiciară</i>	248
§ 1. Procedura divorțului în instanța de judecată	249
1.1. Instanța competentă	249
1.2. Titularul acțiunii de divorț	250
1.3. Cererea de divorț	256
1.4. Cererile accesorii	257
1.5. Referința	258
1.6. Cererea reconvențională	258
1.7. Măsurile provizorii în procesul de divorț	259
1.8. Prezența personală a soților în instanță	259
1.9. Ședința de judecată	260
1.10. Hotărârea de divorț	261
1.11. Data desfacerii căsătoriei prin hotărâre judecătorească	262
1.12. Înregistrarea desfacerii căsătoriei prin hotărâre judecătorească	262
§ 2. Limitarea dreptului de a cere divorțul	263
§ 3. Efectele divorțului	265
3.1. Efectele divorțului în raporturile dintre foștii soți	266
3.1.1. Efectele divorțului cu privire la relațiile personale dintre foștii soți	266
3.1.2. Efectele divorțului cu privire la capacitatea de exercițiu a soțului minor	268
3.1.3. Efectele divorțului cu privire la relațiile patrimoniale dintre foștii soți	268
3.1.3.1. Încetarea regimului matrimonial	268
3.1.3.2. Încetarea comunității de bunuri a foștilor soți	269
3.1.3.3. Obligația de întreținere între foștii soți	279

3.2. Efectele divorțului față de descendenții minori	280
3.2.1. Efectele divorțului cu privire la relațiile personale între părinți și copii.....	280
3.2.1.1. Numele copiilor	280
3.2.1.2. Încredințarea minorilor	281
3.2.1.3. Exerțitarea ocrotirii părintești privind persoana minorului.....	282
3.2.2. Efectele divorțului cu privire la relațiile patrimoniale între părinți și copii.....	283
3.2.2.1. Contribuția părinților la acoperirea cheltuielilor necesare pentru întreținerea copiilor.....	284
3.2.2.2. Exerțitarea drepturilor și obligațiilor părintești cu privire la patrimoniul copiilor	284
TITLUL IV. RUDENIA ȘI AFINITATEA	285
Capitolul I. Rudenia	285
<i>Secțiunea I. Rudenia firească.....</i>	<i>285</i>
§ 1. Generalități privind rudenia și importanța acesteia în diferite ramuri de drept.....	285
§ 2. Definiția și felurile rudeniei firești	288
§ 3. Gradele și întinderea rudeniei firești	291
§ 4. Dovada rudeniei firești	292
§ 5. Durata rudeniei firești.....	293
<i>Secțiunea II. Rudenia civilă .....</i>	<i>294</i>
§ 1. Definiția rudeniei civile.....	294
§ 2. Gradele și întinderea rudeniei civile.....	294
§ 3. Dovada rudeniei civile.....	295
§ 4. Durata rudeniei civile	295
Capitolul II. Afinitatea	296
<i>Secțiunea I. Noțiunea, întinderea și durata legăturii de afinitate.....</i>	<i>296</i>
§ 1. Noțiunea de afinitate	296
§ 2. Gradele și întinderea afinității	296
§ 3. Durata afinității.....	297
<i>Secțiunea II. Proba și efectele afinității.....</i>	<i>297</i>
§ 1. Dovada afinității	297
§ 2. Efectele afinității	298
TITLUL V. FILIAȚIA FIREASCĂ ȘI REPRODUCEREA UMANĂ ASISTATĂ MEDICAL. SITUAȚIA LEGALĂ A COPILULUI	299
Capitolul I. Filiația – considerații generale	299
<i>Secțiunea I. Noțiunea și felurile filiației .....</i>	<i>299</i>
§ 1. Noțiunea de filiație	299
§ 2. Felurile filiației	301
<i>Secțiunea II. Filiația și starea civilă a persoanei .....</i>	<i>302</i>
Capitolul II. Filiația față de mamă	304
<i>Secțiunea I. Noțiune. Stabilirea filiației față de mamă .....</i>	<i>304</i>
§ 1. Noțiunea și elementele de stabilire a filiației față de mamă	304

§ 2. Înregistrarea nașterii	305
2.1. Generalități	305
2.2. Stabilirea filiației față de mamă prin actele constatatoare ale nașterii	305
2.3. Declarația de naștere	308
§ 3. Înregistrarea nașterii copiilor găsiți sau abandonati	312
§ 4. Înregistrarea tardivă a nașterii	313
<i>Secțiunea II. Stabilirea filiației față de mamă prin recunoaștere</i>	313
Capitolul III. Filiația față de tată	315
<i>Secțiunea I. Filiația față de tată a copilului din căsătorie</i>	315
§ 1. Noțiuni generale	315
§ 2. Prezumțiile de paternitate	317
2.1. Noțiuni generale	317
2.2. Presumția de paternitate a copilului născut în timpul căsătoriei	317
2.3. Presumția de paternitate a copilului conceput în timpul căsătoriei	318
§ 3. Forța probantă a prezumțiilor de paternitate	319
§ 4. Presumția timpului legal al concepției copilului	322
<i>Secțiunea II. Contestarea filiației față de tată a copilului din căsătorie</i>	325
§ 1. Acțiunea în justiție privind contestarea paternității copilului din căsătorie	325
1.1. Generalități	325
1.2. Precizări terminologice	325
1.3. Condițiile de exercitare a acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	327
1.3.1. Obiectul acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	327
1.3.2. Temeiul acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	327
1.3.3. Titularii acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	328
1.3.4. Termenul înaintării acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	329
1.3.5. Persoana împotriva căreia se introduce acțiunea în contestarea paternității copilului din căsătorie	331
1.3.6. Instanța competentă la care se introduce acțiunea în contestarea paternității copilului din căsătorie	332
§ 2. Inadmisibilitatea introducerii acțiunii în contestarea paternității copilului din căsătorie	332
§ 3. Efectele hotărârii judecătorești de admitere a contestării paternității copilului din căsătorie	333
3.1. Considerații generale	333
3.2. Numele copilului din afara căsătoriei	334
3.3. Domiciliul (locuința) copilului din afara căsătoriei	334
3.4. Ocrotirea părintească a copilului din afara căsătoriei	334
3.5. Obligația legală de întreținere a copilului din afara căsătoriei	334
3.6. Vocația succesorală legală a copilului din afara căsătoriei	335
<i>Secțiunea III. Filiația față de tată a copilului din afara căsătoriei</i>	336
§ 1. Copiii din afara căsătoriei	336
§ 2. Recunoașterea de paternitate	337
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale recunoașterii de paternitate	337
2.2. Copiii a căror paternitate poate fi recunoscută	339
2.2.1. Recunoașterea copiilor născuți în afara căsătoriei	339

2.2.2. Recunoașterea copiilor concepuți în afara căsătoriei dar nenăscuți încă	339
2.2.3. Recunoașterea copiilor concepuți în afara căsătoriei dar născuți în timpul căsătoriei mamei lor	340
2.2.4. Recunoașterea copiilor în privința cărora este stabilită deja paternitatea.....	341
2.2.5. Recunoașterea persoanelor care au atins vârsta de optsprezece ani	341
2.3. Formele recunoașterii de paternitate	341
2.3.1. Declarație scrisă depusă la oficiul stării civile	341
2.3.2. Înscriș autentic	342
2.3.3. Testament	342
2.4. Efectele recunoașterii de paternitate	344
2.5. Contestarea recunoașterii de paternitate	345
§ 3. Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească	346
3.1. Acțiunea în justiție privind stabilirea paternității.....	346
3.1.1. Considerații generale.....	346
3.1.2. Titularii acțiunii în justiție privind stabilirea paternității	348
3.1.3. Calitatea de pârât în acțiunile în justiție privind stabilirea paternității.....	348
3.1.4. Termenul înaintării acțiunii în justiție privind stabilirea paternității	349
3.1.5. Obiectul acțiunii în justiție privind stabilirea paternității.....	349
3.1.6. Mijloacele de probă în acțiunile în justiție privind stabilirea paternității.....	350
3.1.7. Instanța competentă a soluționa acțiunile în justiție privind stabilirea paternității	352
3.1.8. Sesizarea instanței competente a soluționa acțiunile în justiție privind stabilirea paternității.....	352
3.2. Acțiunea în justiție privind stabilirea faptului recunoașterii paternității.....	354
3.3. Hotărârea judecătorească pronunțată pe acțiunile în justiție privind stabilirea paternității	354
§ 4. Înregistrarea stabilirii paternității	355
Capitolul IV. Reproducerea umană asistată medical	358
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind reproducerea umană asistată medical.....</i>	<i>358</i>
§ 1. Considerații prealabile.....	358
§ 2. Justificarea utilizării tehnicilor de procreare asistată medical.....	359
<i>Secțiunea II. Tehnici medicale și practici de reproducere umană asistată medical.....</i>	<i>361</i>
§ 1. Precizări terminologice.....	361
§ 2. Tehnologii de asistare medicală a reproducerii umane	364
<i>Secțiunea III. Reproducerea umană asistată medical în legislația Republicii Moldova .....</i>	<i>365</i>
§ 1. Considerații generale.....	365
§ 2. Reglementare legală	367
§ 3. Principiile care guvernează instituția reproducerii umane asistată medical în legislația Republicii Moldova	370
§ 4. Persoanele implicate în procesul reproducerii umane asistată medical în conformitate cu legislația Republicii Moldova	375
4.1. Persoanele care pot avea calitatea de beneficiar al asistenței medicale a reproducerii umane	375
4.2. Persoanele care pot avea calitatea de donator al materialului genetic utilizat pentru realizarea reproducerii umane asistate medical	376

§ 5. Tehnologiile reproducerii umane asistată medical reglementate în legislația Republicii Moldova.....	379
5.1. Inseminarea artificială.....	379
5.2. Fertilizarea in vitro	381
<i>Secțiunea IV. Reglementarea filiației din perspectiva reproducerii umane asistată medical în legislația Republicii Moldova .....</i>	<i>382</i>
§ 1. Generalități privind filiația în cazul reproducerii umane asistată medical reglementată de legislația Republicii Moldova.....	382
§ 2. Filiația față de mamă în cazul reproducerii umane asistată medical	383
§ 3. Filiația față de tată în cazul reproducerii umane asistată medical	384
3.1. Filiația față de tată a copilului conceput prin utilizarea tehnicilor reproducerii umane asistată medical în cazul când mama acestuia este căsătorită.....	385
3.2. Filiația față de tată a copilului conceput prin utilizarea tehnicilor reproducerii umane asistată medical în cazul când mama acestuia nu este căsătorită.....	387
3.2.1. Considerații generale.....	387
3.2.2. Filiația față de tată a copilului conceput prin utilizarea tehnicilor reproducerii umane asistată medical născut în concubinaj	389
3.2.3. Filiația față de tată a copilului conceput prin utilizarea tehnicilor reproducerii umane asistată medical născut de către o femeie solitară.....	392
Capitolul V. Situația legală a copilului	395
<i>Secțiunea I. Considerații generale privind situația legală a copilului .....</i>	<i>395</i>
<i>Secțiunea II. Numele copilului din căsătorie .....</i>	<i>396</i>
§ 1. Noțiuni generale privind numele.....	396
§ 2. Dobândirea numelui de către copilul născut în căsătorie	397
2.1. Numele de familie al copilului.....	397
2.2. Prenumele copilului	398
<i>Secțiunea III. Numele copilului din afara căsătoriei .....</i>	<i>399</i>
§ 1. Numele copilului născut în afara căsătoriei.....	399
§ 2. Numele copilului născut în căsătorie în privința căruia a fost răsturnată prezumția de paternitate	401
<i>Secțiunea IV. Numele copilului găsit sau abandonat.....</i>	<i>401</i>
<i>Secțiunea V. Schimbarea numelui de familie și a prenumelui copilului .....</i>	<i>402</i>
<i>Secțiunea VI. Cetățenia copilului.....</i>	<i>403</i>
TITLUL VI. FILIAȚIA ADOPTIVĂ	405
Capitolul I. Noțiuni generale privind instituția adopției	405
<i>Secțiunea I. Considerente introductive .....</i>	<i>405</i>
§ 1. Generalități cu privire la instituția adopției	405
§ 2. Definiția și sensurile noțiunii de adopție	408
2.1. Definiția adopției	408
2.2. Sensurile noțiunii de adopție.....	409
§ 3. Felurile adopției.....	411
3.1. Adopția cu efecte restrânse sau cu efecte depline.....	412
3.2. Adopția națională și adopția internațională.....	415

<i>Secțiunea II. Caracterele generale ale adopției</i>	416
<i>Secțiunea III. Natura juridică și principiile adopției</i>	419
§ 1. Natura juridică a adopției	419
§ 2. Principiile adopției	421
<i>Secțiunea IV. Scopul adopției</i>	427
§ 1. Adopția – instituție de înlocuire a ocrotirii părintești	427
§ 2. Scopul familial al adopției	428
§ 3. Scopul social al adopției	429
Capitolul II. Adopția națională	430
<i>Secțiunea I. Condițiile de valabilitate ale adopției</i>	430
§ 1. Considerații generale	430
§ 2. Condițiile de fond pozitive la adopție	430
2.1. Condițiile ce privesc pe adoptat	431
2.2. Condițiile ce privesc pe adoptator	434
2.3. Consimțământul la adopție	440
2.3.1. Generalități	440
2.3.2. Condițiile de validitate ale consimțământului la adopție	442
2.3.3. Consimțământul adoptatorului	444
2.3.4. Consimțământul adoptatului	446
2.3.5. Consimțământul părinților firești sau ai ocrotitorilor legali ai copilului	447
2.3.5.1. Consimțământul părinților firești ai copilului	447
2.3.5.2. Consimțământul tutorelui sau al curatorului copilului	450
2.4. Impedimentele la adopție	451
2.4.1. Impedimentul izvorât din rudenie firească	451
2.4.2. Impedimentul izvorât dintr-o adopție anterioară	454
2.4.3. Impedimentul izvorât din faptul că adoptatorii sunt două persoane necăsătorite	455
2.4.4. Impedimentul izvorât din neîndeplinirea condițiilor legale de către adoptatori	455
2.4.5. Impedimentul izvorât din calitatea de soți	456
<i>Secțiunea II. Cadrul instituțional al adopției</i>	456
§ 1. Noțiuni generale	456
§ 2. Atribuțiile autorității centrale în materie de adopții	456
§ 3. Atribuțiile Consiliului Consultativ pentru Adopții	457
§ 4. Atribuțiile autorităților teritoriale în materie de adopții	457
§ 5. Atribuțiile în domeniul adopției ale misiunilor diplomatice și ale oficiilor consulare ale Republicii Moldova	458
§ 6. Organizațiile străine cu atribuții în domeniul adopțiilor internaționale	458
<i>Secțiunea III. Procedura adopției interne</i>	459
§ 1. Etapele procedurii de încheiere și încuviințare a actului juridic al adopției	459
1.1. Procedura administrativă a adopției	459
1.1.1. Etapele în cadrul procedurii administrative care-l privesc pe adoptator	459
1.1.1.1. Depunerea cererii de adopție	460
1.1.1.2. Obținerea statutului de adoptator și luarea la evidență a acestuia	461
1.1.1.3. Organizarea procedurii de potrivire a adoptatorului	463
1.1.1.4. Încredințarea copilului în vederea adopției	464
1.1.1.5. Obținerea avizului privind adopția	465

1.1.2. Etapele în cadrul procedurii administrative care-l privesc pe adoptat	465
1.2. Încuviințarea adopției de către instanța de judecată	466
1.2.1. Natura juridică a procedurii de încuviințare a adopției de către instanța de judecată	466
1.2.2. Procedura de încuviințare a adopției în instanța de judecată.....	467
1.2.2.1. Instanța competentă	468
1.2.2.2. Cererea de încuviințare a adopției	468
1.2.2.3. Ședința de judecată	469
1.2.2.4. Hotărârea judecătorească privind încuviințarea adopției.....	470
§ 2. Înregistrarea adopției	471
<i>Secțiunea IV. Efectele adopției</i>	472
§ 1. Considerații generale	472
§ 2. Noțiunea de efecte ale adopției.....	473
§ 3. Nașterea raporturilor de rudenie civilă și întinderea acestora	474
3.1. Nașterea raporturilor de rudenie civilă între adoptator și adoptat.....	474
3.2. Întinderea rudeniei civile stabilite prin adopție	475
3.3. Stabilirea rudeniei în cazul adopției copilului de rudele până în gradul IV inclusiv	477
§ 4. Efectele filiației și ale rudeniei din adopție	480
4.1. Considerații generale	480
4.2. Trecerea ocrotirii părintești la adoptator.....	481
§ 5. Numele, domiciliul și locuința adoptatului	482
5.1. Numele și prenumele adoptatului	482
5.2. Domiciliul și locuința adoptatului.....	483
§ 6. Monitorizarea postadopție	483
<i>Secțiunea V. Încetarea adopției</i>	484
§ 1. Preliminarii	484
§ 2. Desfacerea adopției	486
2.1. Scurtă incursiune cu privire la reglementarea desfacerii adopției prin dispozițiile abrogate ale Codul familiei.....	486
2.2. Desfacerea adopției în conformitate cu prevederile Legii privind regimul juridic al adopției	488
2.2.1. Considerații privind cazurile de desfacere a adopției.....	488
2.2.2. Observații cu privire la desfacerea de drept a adopției	489
2.3. Efectele desfacerii adopției	491
§ 3. Desființarea adopției.....	492
3.1. Cazurile de nulitate a adopției	494
3.1.1. Cazurile de nulitate absolută a adopției.....	494
3.1.1.1. Adopția încuviințată în baza unor acte false.....	494
3.1.1.2. Lipsa consimțământului la adopție al oricăreia dintre persoanele chemate să consimtă	495
3.1.1.3. Exprimarea consimțământului de către părinții firești nerespectând cerințele legale	496
3.1.1.4. Exprimarea consimțământului la adopție în altă formă decât cea legală.....	496
3.1.1.5. Neîndeplinirea condițiilor legale în persoana adoptatorului.....	496
3.1.1.6. Neîndeplinirea condițiilor legale în persoana adoptatului	497
3.1.1.7. Adopția încuviințată în prezența unor impedimente.....	498

3.1.1.8. Adopția fictivă	498
3.1.2. Cazurile de nulitate relativă a adopției	498
3.1.2.1. Preliminarii	498
3.1.2.2. Nulitatea relativă a adopției pentru vicierea consimțământului persoanelor chemate de lege a-și exprima voința	498
3.2. Regimul juridic al nulității adopției	499
3.3. Efectele desființării adopției	500
TITLUL VII. PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI	502
Capitolul I. Noțiunea și reglementarea drepturilor copilului	502
<i>Secțiunea I. Considerații generale .....</i>	<i>502</i>
§ 1. Noțiunea de copil	502
§ 2. Noțiunea și reglementarea drepturilor copilului	504
<i>Secțiunea II. Drepturile copilului .....</i>	<i>506</i>
§ 1. Principiile generale ale protecției și promovării drepturilor copilului	506
§ 2. Categoriile de drepturi ale copilului	506
Capitolul II. Ocrotirea minorilor prin părinți	509
<i>Secțiunea I. Noțiunea și principiile ocrotirii minorilor .....</i>	<i>509</i>
§ 1. Generalități	509
§ 2. Noțiunea de ocrotire a minorilor	510
§ 3. Principiile ocrotirii părintești	511
3.1. Principiul responsabilității primordiale a părinților pentru educarea, creșterea și asigurarea dezvoltării copilului	512
3.2. Principiul exercitării ocrotirii părintești doar în interesul superior al copilului	512
3.3. Principiul egalității în drepturi a părinților în exercitarea ocrotirii părintești	513
3.4. Principiul egalității în drepturi a copiilor independent de statutul acestora	513
3.5. Principiul independenței patrimoniale dinte copii și părinți	513
3.6. Supravegherea exercitării ocrotirii părintești revine autorității tutelare, procuraturii și instanțelor judecătorești	514
3.6.1. Atribuțiile autorității tutelare cu privire la ocrotirea părintească	514
3.6.2. Atribuțiile instanțelor judecătorești cu privire la ocrotirea părintească	516
3.6.3. Atribuțiile pe care le au organele procuraturii în domeniul ocrotirii părintești	517
§ 4. Durata ocrotirii părintești	517
<i>Secțiunea II. Drepturile și obligațiile părintești .....</i>	<i>518</i>
§ 1. Generalități	518
§ 2. Drepturile și obligațiile părintești privitoare la persoana copilului	519
2.1. Dreptul și obligația de a stabili identitatea copilului	519
2.2. Dreptul de a stabili locuința copilului	519
2.3. Dreptul și obligația de a crește și educa copilul	520
2.4. Dreptul de a lua măsuri disciplinare față de copil	520
2.5. Dreptul de îndrumare a minorului	521
2.6. Dreptul de a avea legături personale cu copilul și de a veghea la creșterea, educarea, învățatura și pregătirea profesională a acestuia	521
2.7. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la orice persoană care îl reține fără un temei legal	522

2.8. Dreptul și obligația de a asigura întreținerea copilului	523
2.9. Dreptul părintelui de a consimți la căsătoria sau adopția copilului	523
§ 3. Drepturile și obligațiile părintești privitoare la bunurile copilului	523
3.1. Noțiuni generale.....	523
3.2. Dreptul și obligația părinților de a reprezenta pe minor la încheierea actelor juridice ori de a-i încuviința actele	524
3.3. Dreptul și obligația părinților de a administra bunurile copilului.....	525
<i>Secțiunea II. Exercițarea drepturilor și obligațiilor părintești</i>	526
§ 1. Exercițarea ocrotirii părintești de către ambii părinți	526
§ 2. Exercițarea ocrotirii părintești de către un singur părinte.....	528
2.1. Preluarea integrală a exercițiului ocrotirii părintești de către unul dintre părinți.....	528
2.1.1. Decesul sau declararea decesului unuia dintre părinți.....	528
2.1.2. Decăderea unui părinte din drepturile părintești	529
2.1.3. Declararea incapacității unuia dintre părinți	529
2.1.4. Neputința unuia din părinți de a-și manifesta voința.....	530
§ 3. Scindarea ocrotirii părintești.....	530
3.1. Scindarea ocrotirii părintești la desfacerea căsătoriei părinților copilului	530
3.2. Scindarea ocrotirii părintești la desființarea căsătoriei părinților copilului	532
3.3. Încredințarea copilului din căsătorie.....	532
3.4. Încredințarea copilului din afara căsătoriei.....	533
<i>Secțiunea IV. Sancționarea neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor părintești</i>	533
§ 1. Decăderea din drepturile părintești.....	534
§ 2. Luarea copilului fără decăderea părinților din drepturile părintești	536
<i>Secțiunea V. Răspunderea părinților pentru prejudiciile cauzate prin fapte ilicite de către copii</i>	537
Capitolul II. Ocrotirea minorilor prin tutelă sau curatelă	540
<i>Secțiunea I. Tutela minorului</i>	540
§ 1. Noțiunea de tutelă.....	540
§ 2. Caracterele generale ale tutelei.....	540
§ 3. Deschiderea tutelei minorului.....	542
§ 4. Capacitatea de a fi tutore	542
§ 5. Conținutul ocrotirii minorului prin tutelă.....	544
5.1. Drepturile și îndatoririle tutorelui privind persoana minorului.....	544
5.2. Îndatoririle juridico-civile ale tutorelui.....	545
§ 6. Răspunderea tutorelui minorului	546
§ 7. Încetarea tutelei și încetarea funcției tutorelui.....	547
7.1. Încetarea tutelei.....	547
7.2. Încetarea funcției tutorelui	547
<i>Secțiunea II. Curatela minorului</i>	548
Capitolul III. Ocrotirea minorilor aflați în situații speciale	550
<i>Secțiunea I. Noțiuni generale privind copiii aflați în situații speciale</i>	550
§ 1. Generalități	550
§ 2. Determinarea noțiunilor	550
§ 3. Principiile protecției copilului aflat în situații speciale	551

§ 4. Autoritățile competente în domeniul protecției copiilor aflați în situații speciale.....	552
4.1. Atribuțiile autorității centrale pentru protecția copilului.....	552
4.2. Atribuțiile autorităților tutelare locale pentru protecția copilului.....	552
4.3. Atribuțiile autorităților tutelare teritoriale pentru protecția copilului.....	553
<i>Secțiunea II. Protecția copiilor aflați în situații speciale.....</i>	<i>554</i>
§ 1. Identificarea și evidența copiilor aflați în situații speciale.....	554
§ 2. Statutul copilului aflat în situații speciale.....	555
2.1. Copilul rămas temporar fără ocrotire părintească.....	556
2.2. Copilul rămas fără ocrotire părintească.....	557
§ 3. Protecția și asistența copiilor aflați în situații speciale.....	558
3.1. Considerații generale.....	558
3.2. Plasamentul de urgență.....	559
3.3. Plasamentul planificat.....	559
§ 4. Protecția și asistența copiilor ai căror părinți sunt plecați peste hotare.....	559
TITLUL VIII. OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE.....	561
Capitolul I. Noțiuni generale privind obligația legală de întreținere.....	561
<i>Secțiunea I. Noțiunea și natura juridică a obligației legale de întreținere.....</i>	<i>561</i>
§ 1. Noțiuni generale și reglementare.....	561
1.1. Noțiunea de obligație.....	561
1.2. Noțiunea de întreținere.....	562
1.3. Noțiunea de obligație legală de întreținere.....	562
1.4. Reglementarea obligației legale de întreținere.....	563
§ 2. Natura juridică a obligației legale de întreținere. Asemănări și deosebiri între obligația legală și obligația contractuală de întreținere.....	563
2.1. Natura juridică a obligației legale de întreținere.....	563
2.2. Asemănări și deosebiri între obligația legală și obligația contractuală de întreținere.....	564
<i>Secțiunea II. Fundamentul și caracterele juridice ale obligației legale de întreținere.....</i>	<i>565</i>
§ 1. Fundamentul obligației legale de întreținere.....	565
§ 2. Caracterele juridice ale obligației legale de întreținere.....	566
<i>Secțiunea III. Persoanele între care există și ordinea în care se datorează obligația legală de întreținere.....</i>	<i>569</i>
§ 1. Persoanele între care există întreținerea.....	569
1.1. Obligația legală de întreținere între rudele în linie dreaptă ascendentă sau descendentă.....	569
1.2. Obligația legală de întreținere între rudele în linie colaterală.....	570
1.3. Obligația legală de întreținere între soții și foștii soți.....	570
1.4. Obligația legală de întreținere între celelalte persoane prevăzute de lege.....	570
§ 2. Ordinea în care se datorează întreținerea.....	570
§ 3. Acordarea întreținerii în cazul pluralității de creditori sau debitori.....	574
<i>Secțiunea IV. Condițiile generale ale obligației legale de întreținere.....</i>	<i>575</i>
§ 1. Condițiile ce privesc pe creditorul întreținerii.....	575
1.1. Starea de nevoie a creditorului.....	575
1.2. Incapacitatea de a munci a creditorului.....	577
1.3. Comportamentul corespunzător regulilor de conviețuire socială al creditorului.....	578

§ 2. Condițiile ce privesc pe debitorul întreținerii	579
2.1. Debitorul să fie obligat prin lege să acorde întreținere creditorului	579
2.2. Debitorul trebuie să aibă mijloacele necesare pentru a presta întreținerea	580
2.3. Să nu fie o altă persoană la care creditorul se poate adresa după întreținere	581
Capitolul II. Executarea și stingerea obligației legale de întreținere	582
<i>Secțiunea I. Executarea obligației legale de întreținere .....</i>	<i>582</i>
§ 1. Generalități privind nașterea dreptului și a obligației legale de întreținere	582
§ 2. Data de la care se acordă întreținerea	583
§ 3. Obiectul și întinderea obligației legale de întreținere	585
3.1. Obiectul obligației legale de întreținere	585
3.2. Întinderea obligației legale de întreținere	585
3.3. Modificarea întinderii întreținerii	587
§ 4. Modurile de executare a întreținerii	588
4.1. Executarea benevolă a obligației legale de întreținere	589
4.2. Executarea silită a obligației legale de întreținere	593
<i>Secțiunea II. Stingerea obligației legale de întreținere .....</i>	<i>596</i>
Capitolul III. Particularitățile obligației legale de întreținere între diferite categorii de persoane	598
<i>Secțiunea I. Obligația legală de întreținere între soți și foștii soți .....</i>	<i>598</i>
§ 1. Obligația legală de întreținere între soți	598
§ 2. Obligația legală de întreținere între foștii soți	599
2.1. Generalități	599
2.2. Fundamentul obligației legale de întreținere între foștii soți	600
2.3. Executarea întreținerii între foștii soți	600
<i>Secțiunea II. Obligația legală de întreținere între părinți și copii .....</i>	<i>602</i>
§ 1. Generalități	602
§ 2. Fundamentul obligației legale de întreținere între părinți și copii	603
§ 3. Obligația legală de întreținere între părinți și descendenții minori	603
3.1. Starea de nevoie a copilului	603
3.2. Conținutul obligației de întreținere	604
3.3. Cuantumul întreținerii	604
3.4. Modificarea cuantumului întreținerii	605
3.5. Instanța competentă	606
3.6. Durata întreținerii	606
§ 4. Obligația legală de întreținere între părinți și descendenții majori	606
§ 5. Obligația copiilor de a-și întreține părinții	608
<i>Secțiunea III. Obligația legală de întreținere între rudele în linie dreaptă sau colaterală de gradul doi .....</i>	<i>609</i>
§ 1. Obligația legală de întreținere între frați și surori	609
§ 2. Obligația legală de întreținere între bunici și nepoți	610
<i>Secțiunea IV. Obligația legală de întreținere între alte categorii de persoane .....</i>	<i>610</i>
§ 1. Obligația legală de întreținere între copiii vitregi și părinții vitregi	611
§ 2. Obligația copiilor de a-și întreține educatorii	611
§ 3. Cuantumul întreținerii	612
Bibliografie	613